

Wereld Natuur Fonds
Postbus 7
3700 AA Zeist

Kvk nr: 41177588
0800-1962 (gratis)
info@wwf.nl
wwf.nl

Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. de informateur
drs. M.I. Hamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

17 mei 2021

Geachte mevrouw Hamer,

Het volgend kabinet zal het hoofd moeten bieden aan uitdagingen van formaat: de pandemie, de klimaatcrisis, de stikstofproblematiek. Wil Nederland van het slot, willen we weer huizen kunnen bouwen, willen we *duurzaam* economisch herstel en veilig blijven genieten van ons mooie land achter de dijken, dan hebben we op korte termijn flinke stappen te zetten.

De genoemde uitdagingen hebben één ding gemeen: ze staan in direct verband met de wereldwijde biodiversiteitscrisis. Bijvoorbeeld: in landen zoals Brazilië vindt nog steeds grootschalige ontbossing plaats, onder meer voor de soja die in Nederland wordt gebruikt als veevoer. Het vernietigen van tropische bossen, savannes en wetlands voor landbouw en veeteelt leidt tot meer contact tussen wilde dieren, vee en mensen. Dat vergroot de kans op pandemieën. Om nog maar te zwijgen over de extra CO₂-uitstoot die ontbossing veroorzaakt.

Het maatschappelijk belang van het bestrijden van het biodiversiteitsverlies overstijgt politieke ideologie. Dus of er nu een dun of een lijvig regeerakkoord komt, wij hopen dat de volgende 5 punten onderwerp van gesprek zijn aan de formatietafel:

1 Stikstofuitstoot met de helft terugdringen voor 2030.

“Een reductie van binnenlandse stikstofemissie met 50% voor 2030 (ten opzichte van 2020) is noodzakelijk voor economische ontwikkeling, vergunningverlening en woningbouw”. Dit blijkt uit een aantal adviezen en juridische uitspraken¹. Om deze vermindering te realiseren, moeten we de Nederlandse import van soja drastisch terug brengen. Dit zal resulteren in een kleinere veestapel met vooral voer van eigen land. Daarnaast kan gerichte opkoop van veebedrijven rondom kwetsbare natuurgebieden een effectieve maatregel zijn om natuurherstel mogelijk te maken. Ook is stimulerend beleid nodig ten gunste van natuurvriendelijke kringlooplandbouw en ondersteuning van boeren in het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen.

---

¹ [Niet Alles Kan Overal](#), Adviescollege Stikstofproblematiek (8 juni 2020) [De rechter wijst de 'milieuvriendelijke' veestal af](#), Trouw (15 maart 2020) [Stikstofruimte voor de toekomst](#), ABDTopConsult (22 maart 2021)

2 De Noordzee gezond maken als noodzakelijke randvoorwaarde voor groene energietransitie.

De Noordzee wordt gezien als het belangrijkste wingebed voor groene energie, terwijl het ook in de basis de grootste wildernis van Nederland is. Een Noordzee met een gezond en weerbaar ecosysteem helpt niet alleen tegen het bestrijden van de biodiversiteitscrisis, maar houdt meer koolstofdioxide vast en biedt meer ruimte voor gebruik. Maak haast met het uitvoeren van de natuurtransitie, want dat helpt de groene energie- en voedseltransitie. Tot nu toe is minder dan één procent van de onderwaternatuur in de Noordzee effectief beschermd. Met het 'Akkoord voor de Noordzee' groeit dit naar 12,5 tot 15 procent in de komende 9 jaar. Uiteindelijk zal 30 procent van de Noordzee via een netwerk van beschermde gebieden met rust gelaten moeten worden.

3 Natuurgebieden creëren als bescherming tegen verdroging en hoogwater.

Zeespiegelstijging en hoogwater op de rivieren vormen een groeiend risico voor de veiligheid van Nederland. Langere periodes van droogte leiden tot grote problemen voor landbouw, drinkwaterwinning en industrie. Door te werken met natuurlijke oplossingen - rivierverruiming, dubbele dijken en natuurlijke sponzen - kan natuurherstel samengaan met bescherming tegen droogte en hoogwater langs de kust, rivieren en beken. Dat is geen kostenpost, maar een investering met enorm maatschappelijk rendement. Het levert landschappen op waar natuur wordt hersteld, die grote hoeveelheden CO₂ vastleggen, die ruimte bieden voor recreatie, toerisme en nieuwe vormen van voedselproductie. Daarbovenop bieden deze landschappen een veel robuustere veiligheid, dan wanneer alleen de dijken worden versterkt. Het is belangrijk dat de Waterwet aangepast wordt zodat waterwerken niet meer dwingend 'sober en doelmatig' worden uitgevoerd.

4 Afvalwaterzuivering op Bonaire, Sint Eustatius en Saba voor behoud koraal.

Deze Caribische eilanden zijn 'bijzondere gemeentes' van Nederland. De koraalriffen rondom de eilanden zijn van levensbelang. Ze dienen als kraamkamer en beschermen de kust tegen impact van golven. Een structurele ondersteuning van deze bijzondere natuur op de eilanden ontbreekt, maar is hoognodig. Het koraal is zeer aantrekkelijk voor toeristen en daarom essentieel voor de lokale economie. Inmiddels is al wel de helft van de koraalriffen verdwenen². Natuurherstel is zinloos zo lang er geen afvalwaterzuivering op de eilanden is. Het is aan een nieuw kabinet om ervoor te zorgen dat riolering op Bonaire, Sint Eustasius en (deels) op Saba op hetzelfde niveau wordt gebracht als in de

---

² <https://edepot.wur.nl/426340>

Wereld Natuur Fonds
Postbus 7
3700 AA Zeist

Kvk nr: 41177588
0800-1962 (gratis)
info@wwf.nl
wwf.nl

gemeenten van Europees Nederland. De aanleg van een afvalwaterzuiveringsstelsel is een voorwaarde voor een duurzame lokale economie.

5 Een leidende rol om mondiale ontbossing en vernietiging van natuurgebieden te stoppen.

Nederland is één van de grootste importeurs van producten gelinkt aan ontbossing. Daarmee rust er een belangrijke verantwoordelijkheid op de schouders van Nederland om producten die gerelateerd zijn aan ontbossing en landroof, op onze Europese markt te weren en ontbossing tegen te gaan. Daarom roepen wij de formerende partijen op zich in te zetten voor een ambitieuze EU-bossenwet. Want als er in het huidige tempo wordt doorgedaan met ontbossing, als de Cerrado verder degradeert, als de Amazone binnenkort niet meer in staat is zichzelf in stand te houden als regenwoud waardoor zij verandert in een gedegradeerde, droge savanne, zal dat wereldwijde voelbare gevolgen hebben voor klimaat, natuur en mensen.

Tot slot

“De mensheid staat op een kruispunt dat zal bepalen hoe toekomstige generaties de natuur beleven”, zei Elizabeth Maruma Mrema, hoofd biodiversiteit bij de VN onlangs. Ze sprak over 2021 als het jaar van de waarheid. In oktober komen de wereldleiders bijeen in Kunming in China voor de biodiversiteits-top van de Verenigde Naties. Als de conferentie leidt tot een ambitieus en bindend akkoord, dan kan Kunming net zo betekenisvol worden voor biodiversiteit als de wereldtop in Parijs voor het klimaat. De toekomstige Nederlandse regering heeft nu de kans in dit kader een vliegende start te maken.

Met vriendelijke groeten,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Schuijt'.

Kirsten Schuijt

Algemeen directeur Wereld Natuur Fonds